

KF § 103

KS 2011/183

Redovisning av beredd motion om kommunens långsiktiga ekonomi, motionärer: Carina Lund (M) och Lennart Carlsson (M)

Bakgrund

Av motionen framgår att Håbo kommun har stora skulder. Med tanke på att kommunen bara har 20 000 invånare innebär det att skuldsättning per invånare är hög.

Med anledning av ovanstående föreslår Moderata Samlingspartiet i Håbo:

1. En ordentlig genomlysning av kommunens lånebild skall göras.
2. Ta reda på när upplåningen började och varför.
3. Ta reda på hur lånen hanterades och vilka amorteringsplaner som fanns?
4. Vad har denna upplåning lett till?
5. Visa på en plan hur vi skall hantera låneskulden för framtiden.
6. Fastställa en plan för hur vi skall hantera framtida investeringar.
7. Göra en plan för hur vi skall klara finansieringen i framtiden."

Motionssvar

Varför har Håbo kommun en hög skuldsättningsgrad?

Förklaringsfaktorer, historiskt, till kommunens skuldsättning är bl.a. resultatutveckling åren 1996-2001, investeringsinsatser inom skolan åren 1996-2003 och infriande av borgen, år 1996. Dessutom är Håbo den kommun som växt mest under de senaste 40 åren och kommunen har under stora delar av 2000 talet investerat i nya byggnader om ca 100 förskoleplatser/år.

I takt med att kommunen växer och kommunens äldre befolkning ökar har det ställt stora krav på kommunal service och utbyggnad. Investeringsbehoven de senaste åren har varit stora inom bl.a. äldreomsorgen, LSS-verksamheten (lagen om stöd och service) och inom VA-verksamheten. För att finansiera dessa investeringar har kommunen varit tvungen att uppta nya externa lån från kreditinstitutioner. Under år 2011 nettoupplånade kommunen 49,0 mkr och under år 2012 uppgår planerad upplåning till ca 106,0 mkr.

Investeringarna i kommunens fastigheter och anläggningar har lett till att kommunens bokförda värde för anläggningstillgångar i balansräkningen ökat från ca 300,0 mkr år 1995 till 794,0 mkr, år 2011. Samtidigt som kommunens långfristiga skulder ökat från 145,0 mkr till 481,00 mkr år 2011.

Ovanstående frågeställningar innebär även att en beskrivning måste göras av de viktigaste faktorer som påverkat ekonomin under perioden 1996 – 2003. Vilket redovisas nedan.

SUSTERÄRE 	EXPEDIERAD	SIGNATUR	UTDRAGSBESTYRKNING	Nr 2012.2680
---------------	------------	----------	--------------------	--------------

KF § 103

KS 2011/183

Resultat åren 1996-2000

Under år 1996 skedde en omläggning från ett statsbidragsbaserat system till ett system för utjämning av kostnader och intäkter. Detta innebar att kommunen var tvungen att ställa om och anpassa verksamheten till den förändrade ekonomin.

För år 1997 nettoutbetalade kommunen 25,1 mkr till skatteutjämningen, vilket motsvarade en uttaxering med 1,23 kr per skattekrona.

Kommunen uppvisade årliga underskott om 30-40 mkr under åren 1996-2001, på grund av att kommunen inte kunde anpassade kostnaderna till de minskade skatteintäkter eller höja kommunalskatten som behövdes för att balansera ekonomin. Se tabellen nedan.

Resultatutveckling åren 1996-2000

År	Resultat, mkr
1996	-31,8
1997	-46,5
1998	-26,8
1999	-30,9
2000	-44,7
Summa	-180,7

Under perioden 1996-1998 sände Håbo kommun fem skrivelser till inrikesdepartementet avseende skatteutjämningsystemets negativa effekter för kommunen. Uppvakning av ministern gjordes också. Håbo kommun erhöll inte något utfall i form av lättnader i utjämningsystem eller motsvarande.

År 1999 inlämnades en ansökan om stöd till regeringen, vars bostadsdelegation fick uppdrag att handlägga ärendet med kommundelagationen. År 2001 erhöll kommunen 7,9 mkr från kommundelagationen, som motprestation krävde kommundelagation att kommunen kunde uppvisa åtgärder i form av minskade kostnader.

Kombinerat med minskade kostnader och för att komma tillrätta med ekonomin höjde kommunen utdebitering med 1:00 kr per skattekrona år 2001 och ytterligare med 0:85 kr per skattekrona år 2003.

Från och med år 2001 har kommunen uppvisat positiva resultat.

KF § 103

KS 2011/183

Investeringar 1996-2003

Samtidigt som kommunen hade problem med att balansera ekonomin till de förändrade ekonomiska förutsättningarna startades ett omfattande investerings-/ombyggnadsprogram för kommunens skolor.

År 1995 fattade kommunfullmäktige ett beslut om Skola 2000- koncept, vilket innebar att alla större skolor ska vara ombyggda år 2000. Totalt investerades 342 mkr i kommunens skolor under perioden 1996-2003, se tabellen nedan.

Skola 2000 investeringar

Objekt	Utfall 1996-2003, tkr
Gransätterskolan	-46 722
Kvarnbacksskolan	-38 798
Enebyskolan	-29 232
Futurumskolgård	-3 661
Grönadalenskola	-63 703
Fridgårdsskolan	-73 732
Västerängsskolan	-83 202
Slottsskolan	-3 143
Summa	-342 193

Hela investeringssatsningen inom skolan lånefinansierades till 100 %, vilket också har bidragit till den höga skuldsättning som kommunen har idag.

Utöver investeringar i kommunens skolor investerades 183 mkr i övriga anläggningar exempelvis vägar, gator och Vattenanläggningar, Totalt 525,5 mkr.

Större infriade borgen under perioden 1996-2003

Under 1996 begärdes idealbyn i konkurs varvid Håbo kommun var tvungen att lösa vissa borgensåtagande. Totalt infriades borgen om 54,0 mkr, varvid nyupplåning skedde.

Låneskuld åren 1996-2011

Nedan redovisas hur kommunens skuldsättning ökat mellan åren 1996 fram till 2011 och för att kunna dra slutsatser redovisas även investeringsvolym och hur stor andel av investeringar är skattefinansierade respektive lånefinansierade under perioden 1996-2011.

KF § 103

KS 2011/183

År/mkr	Investerings- Volymer, mkr	Andel låne- finansier- ing	Andel skatte- finansier- ing	Nyupp- låning, netto mkr	Amorti- ering	Netto Nya lån - Amort.	Utgående skuld 31/12, mkr
1995	-18,9	0,0 %	100,0 %	-	-25,1	-25,1	144,8
1996	-10,8	0,0 %	100,0 %	45,0	-13,2	31,8	176,7
1997	-54,8	91,0 %	9,0 %	65,0	-15,1	49,9	226,6
1998	-60,5	25,0 %	75,0 %	72,0	-57,0	15,0	241,6
1999	-74,6	76,0 %	24,0 %	80,0	-23,6	56,4	298,0
2000	-101,2	100,0 %	0,0 %	173,8	-13,5	160,3	458,3
2001	-67,7	20,0 %	80,0 %	24,5	-11,0	13,5	471,8
2002	-61,0	10,0 %	90,0 %	15,1	-8,9	6,2	477,9
2003	-78,1	27,0 %	73,0 %	28,8	-7,9	20,9	498,8
2004	-31,8	0,0 %	100,0 %	6,8	-6,8	-	498,8
2005	-43,7	0,0 %	100,0 %	-	-15,8	-15,8	483,0
2006	-73,9	33,0 %	77,0 %	28,0	-3,5	24,5	507,5
2007	-80,3	0,0 %	100,0 %	-	-14,4	-14,4	493,1
2008	-41,6	0,0 %	100,0 %	-	-9,1	-9,1	484,0
2009	-41,2	0,0 %	100,0 %	-	-28,3	-28,3	455,7
2010	-46,3	0,0 %	100,0 %	-	-23,0	-23,0	432,7
2011	-98,5	49,0 %	51,0 %	51,0	-3,0	48,0	480,8
Summa	985	36,7 %	63,3 %	590,0	-279,2	361,0	

Analysen ovan visar att kommunens höga skuldsättningsgrad beror till stor del på den omfattande investeringsnivå under åren 1996-2011 och de årliga underskotten under perioden 1996 – 2000 samt de infriade borgensåtagande som kommunen hade för idealbyn i Skokloster år 1996.

Totalt under perioden uppgår lånefinansieringen av kommunens investeringar i inventarier och anläggningar till 361,0 mkr eller i genomsnitt till 36,7 procent, skattefinansieringen av kommunens investeringar uppgår i genomsnitt till 63,3 procent eller 624,0 mkr.

Hur skall kommunen hantera låneskulden och framtida investeringar. Ytterligare frågeställningar som motionärerna vill ha svar på är hur kommunen skall hantera låneskulden och finansieringen av investeringar i framtiden. Nedan förs ett allmänt resonemang om möjliga alternativ, eftersom det krävs politiska avvägningar från de förtroendevalda.

Utmaningar för kommunen

Håbo kommun är ung och saknar i stort sett de övervärden på tillgångssidan i balansräkningen som många andra kommunerna i Stockholmsområdet kunnat använda för att finansiera sin expansion.

Kommunfullmäktige

KF § 103

KS 2011/183

Den demografiska utvecklingen i kommunen, inklusive ökningen av äldre, har ställt stora krav på kommunal service och utbyggnad.

Att minska skuldsättningen av ekonomin innebär för kommunen antingen att höja kommunalskatten, att höja avgifterna, att sänka kostnaderna eller en kombination av dessa.

Ett annat sätt att minska skuldsättningen är hårdare prioritering av de årliga investeringsbehoven i framtiden, av de förtroende valda, och ett högre resultatkrav. De medel som finns till kommunens förfogande för att antingen amortera av på skulden eller för att investera i fastigheter och anläggningar, är avskrivningskostnader ca 44,0 mkr (år 2012) och det resultat som kommunfullmäktige fastställer årligen ca 12,5 mkr (år 2012), det vill säga ca 56,5 mkr.

Ett tredje sätt är att kommunfullmäktige styr genom att ange skarpa finansiella mål, exempelvis;

1. Nyinvesteringar skall finansieras fullt ut med skattemedel
2. Återbetalning av låneskulden ska ske med xx kronor.
3. Resultatet ska uppgå xx procent av skattenettet.

Utifrån dessa förutsättningar får tjänstemannaorganisationen arbeta fram budgetförslag för nästkommande år till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

- Motion om Håbo kommuns långsiktiga ekonomi, motionärer; Carina Lund (M) och Lennart Carlsson (M)
- Tjänsteskrivelse 2012-07-16
- Arbetsutskottets förslag till beslut 2012-08-21, § 118
- Kommunstyrelsens förslag till beslut 2012-09-03, § 141.

Styrelsen tillstyrker förvaltningens förslag till beslut.

Kommunfullmäktiges beslut

1. Fullmäktige beslutar, med hänvisning till kommunstyrelsens yttrande, att motionen skall anses besvarad.